

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Hospodářská informatika

HINFL, HINFK

Lesnická
a dřevařská
fakulta

Připravil: Ing. Tomáš Badal

Ústav lesnické a dřevařské
ekonomiky a politiky

Ochrana práv duševního vlastnictví

Mendelova
univerzita
v Brně

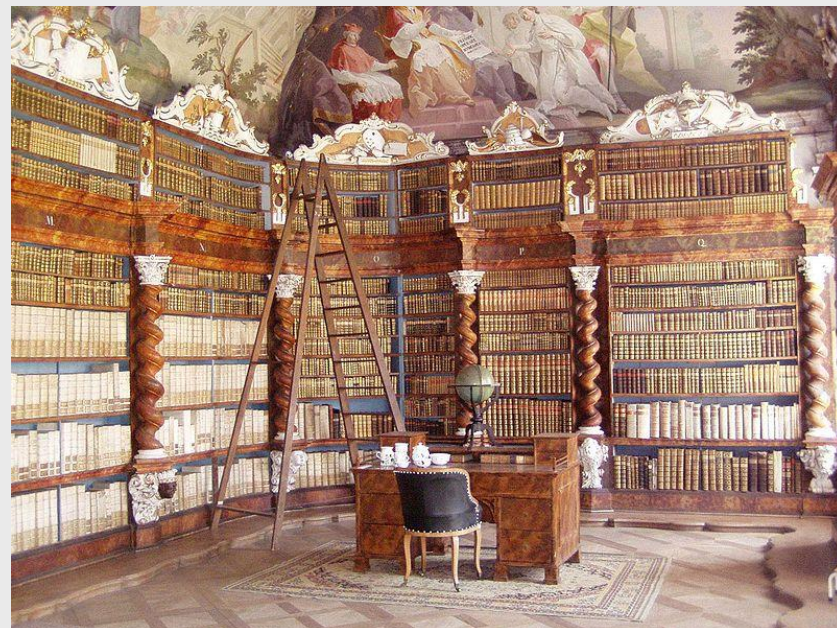
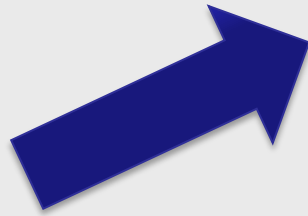

Foto: Lukáš Krajčcek

Dostupné z:

[http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Klasterni_Knihovna
a_Nova_Rise.jpg](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Klasterni_Knihovna_Nova_Rise.jpg)

- Soukromé právo
- Občanské právo
- Rodinné právo
- **Autorské právo**
- Obchodní právo
- Pracovní právo
- Mezinárodní právo soukromé
- Veřejné právo
- Ústavní právo
- Správní právo
- Trestní právo (hmotné a procesní)
- Právo sociálního zabezpečení
- Finanční právo
- Občanské právo procesní
- Mezinárodní právo veřejné
- Právo Evropské unie

- právo obchodních společností právo obligační (závazkové)
- **právo soutěžní (právo hospodářské soutěže a nekalé soutěže)**
- **právo průmyslového a jiného duševního vlastnictví**
- právo cenných papírů
- právo kapitálového trhu
- rozhodování obchodních sporů
- insolvenční právo

Nekalá soutěž

- **Nekalá soutěž** nebo též nekalé obchodní praktiky je jednání v hospodářské soutěži, které je v rozporu s dobrými mravy soutěže a je způsobilé přivodit újmu jiným soutěžitelům, spotřebitelům nebo dalším zákazníkům.
- Tyto podmínky, označované jako **generální klauzule**, musí být splněny kumulativně. V případě, kdy nedojde ke splnění všech výše uvedených podmínek, nebude dané jednání za nekalou soutěž považováno. Obchodní zákoník navíc odkazuje na dobré mravy soutěže, nikoli na obecné dobré mravy podle občanského zákoníku. Nicméně postačuje, že jednání je způsobilé přivodit újmu jiným soutěžitelům nebo spotřebitelům, tedy pokud je jednání takto způsobilé, nemusí ke způsobení újmy skutečně dojít, postačí, že tato újma hrozí. Chráněni jsou kromě toho všichni soutěžitelé, což znamená, že zákon chrání i jiné subjekty, které se účastní hospodářské soutěže, než jen podnikatele. Generální klauzule byla s účinností od 1. července 2010 rozšířena i na obecněji pojatý subjekt – zákazníka.

Co je nekalá soutěž

- Klamavá reklama – šíření údajů o výrobcích nebo podniku, které vyvolává klamavou představu
- Klamavé označení zboží a služeb – vyvolává mylnou představu, že věc pochází z jiného státu, oblasti nebo určitého výrobce
- Vyvolání nebezpečí záměny – napodobování cizích výrobků, užití názvu nebo loga jiného soutěžitele
- Parazitování na pověsti podniku, výrobků či služeb jiného soutěžitele
- Podplácení
- Zlehčování – rozšiřování nepravdivých i pravdivých údajů o výrobcích, výkonech nebo poměrech jiného soutěžitele, které je způsobilé mu přivodit újmu
- Srovnávací reklama – je výjimečně povolena, pokud srovnává stejné výrobky a změřitelné a prokazatelné údaje
- Porušování obchodního tajemství
- Ohrožování zdraví a životního prostředí – soutěžitel získává výhodu díky nedodržování norem na ochranu zdraví a životního prostředí

Bližší popis jednotlivých skutkových podstat nekalé soutěže je uveden v § 45-52 zákona č. 513/1991 Sb., Obchodní zákoník. V § 44 je rovněž definována obecná skutková podstata nekalé soutěže

Poškozený může požadovat

- zdržení se takového chování,
- odstranění závadného stavu,
- poskytnutí přiměřeného zadostiučinění
- náhradu škody
- vydání bezdůvodného obohacování.

Historie

- Autorský zákon je průběžně doplňován a upravován od roku 1965, v roce 2000 kompletní revize, inspirace v zahraničí = důkladnější ochrana pod vlivem IT/ICT
- nejprve knihy, dále filmová díla a nyní SW

Autorské právo

Zákon č. 121/2000 Sb

- Autorské právo chrání výsledek tvůrčí činnosti zhotovitele díla – autora.
- Předmětem práva autorského je dílo literární, umělecké, vědecké, které je jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti autora a je vyjádřeno v jakékoli objektivně vnímatelné podobě včetně podoby elektronické.

Zajištění ochrany autorských práv

- Autorský zákon chrání právo autora k jeho dílu, dále je ochrana poskytnuta i právům souvisejícím s právem autorským:
 - práva výkonného umělce k jeho uměleckému výkonu,
 - právo výrobce zvukového záznamu k jeho záznamu,
 - právo výrobce zvukově obrazového záznamu k jeho záznamu,
 - právo rozhlasového nebo televizního vysílatele k jeho původnímu vysílání,
 - právo zveřejnitel k dosud nezveřejněnému dílu, k němuž uplynula doba trvání majetkových práv,
 - právo nakladatele na odměnu v souvislosti se zhotovením rozmnoženiny jím vydaného díla pro osobní potřebu,
 - právo pořizovatele k jím pořízené databázi.

- Na rozdíl od průmyslových práv, kde ochrana vzniká formální registrací, ochrana autorského díla nastává v okamžiku vytvoření díla, a to automaticky a bez nutnosti formální registrace. Neexistuje žádný registr autorských děl, což v praxi může přinášet určité problémy při zjišťování autora těch děl, které by třetí osoby měly zájem licencovat a dále užívat. Dalším důsledkem neformálního vzniku ochrany autorských práv je důkazní břemeno, které musí autor při sporu o autorství nést a prokázat, kdy vzniklo jeho dílo a že je skutečně jeho autorem. Důkaz o autorství lze zajistit velmi efektivně buď ve formě úschovy autorského díla u kolektivního správce autorských děl, nebo notářským zápisem – osvědčením o stavu věci.

- Majetková práva trvají po dobu autorova života a 70 let po jeho smrti.
- Bylo-li dílo vytvořeno jako dílo spoluautorů, počítá se doba trvání majetkových práv od smrti spoluautora, který ostatní přežil.
Majetková práva k dílu anonymnímu a pseudonymnímu trvají 70 let od oprávněného zveřejnění díla.

- Jako kompenzace autorům, jejichž díla lze v mezích zákona kopírovat nebo rozmnožovat, byly zavedeny autorské poplatky. Ty se odvádí z médií, nosičů a zařízení, které mohou sloužit pro výrobu a distribuci kopií autorsky chráněného obsahu.
- Zákazník, kupující si prázdná média, kopírovací přístroje a paměťová zařízení musí z těchto nosičů také platit autorský poplatek. Zákazník nemá možnost se na území České republiky vyhnout placení poplatků. Zákazník má možnost vybrat si prodejce, u kterého pořídí například prázdný kompaktní disk. Cena poplatku je u všech prodejců stejná. Autor je v celém procesu autorského poplatku jediný, jenž do něj není zapojen aktivně. Stačí mu podat pouze přihlášku kolektivnímu správci zastupujícímu oblast, ve které je aktivně činný. Následně již čeká na vyúčtování a příchozí platbu s odměnou. Pokud je autor aktivní ve více oblastech, které jsou pokryty jinými organizacemi, může se do nich přihlásit.

Výpočet poplatku (př.)

Velikost paměti v GB * cena poplatku = autorský poplatek
Cena poplatku je stanovena na 1,50 Kč (1,79 Kč s DPH).
Autorský poplatek je součinem velikosti paměti a ceny poplatku.

$$16 \text{ GB} * 1,79 = 28,64 \text{ Kč}$$

Po dosazení velikosti disku v intervalu 1 - 32 GB se částka pohybuje v rozmezí 1,79 - 57,12 Kč. Velikosti menší než 1 GB, nebo poplatek vyšší než 90 Kč, se řídí dle specifických podmínek.

- Ochrana autorského díla vzniká v okamžiku vytvoření díla, je neformální a tedy bezplatná. V případě zprostředkování úschovy autorského díla jako důkazu o autorství je cena za úschovu na 5 let 5.500,- Kč bez DPH. Úschovu je možné dále prodloužit vždy o dva další roky.

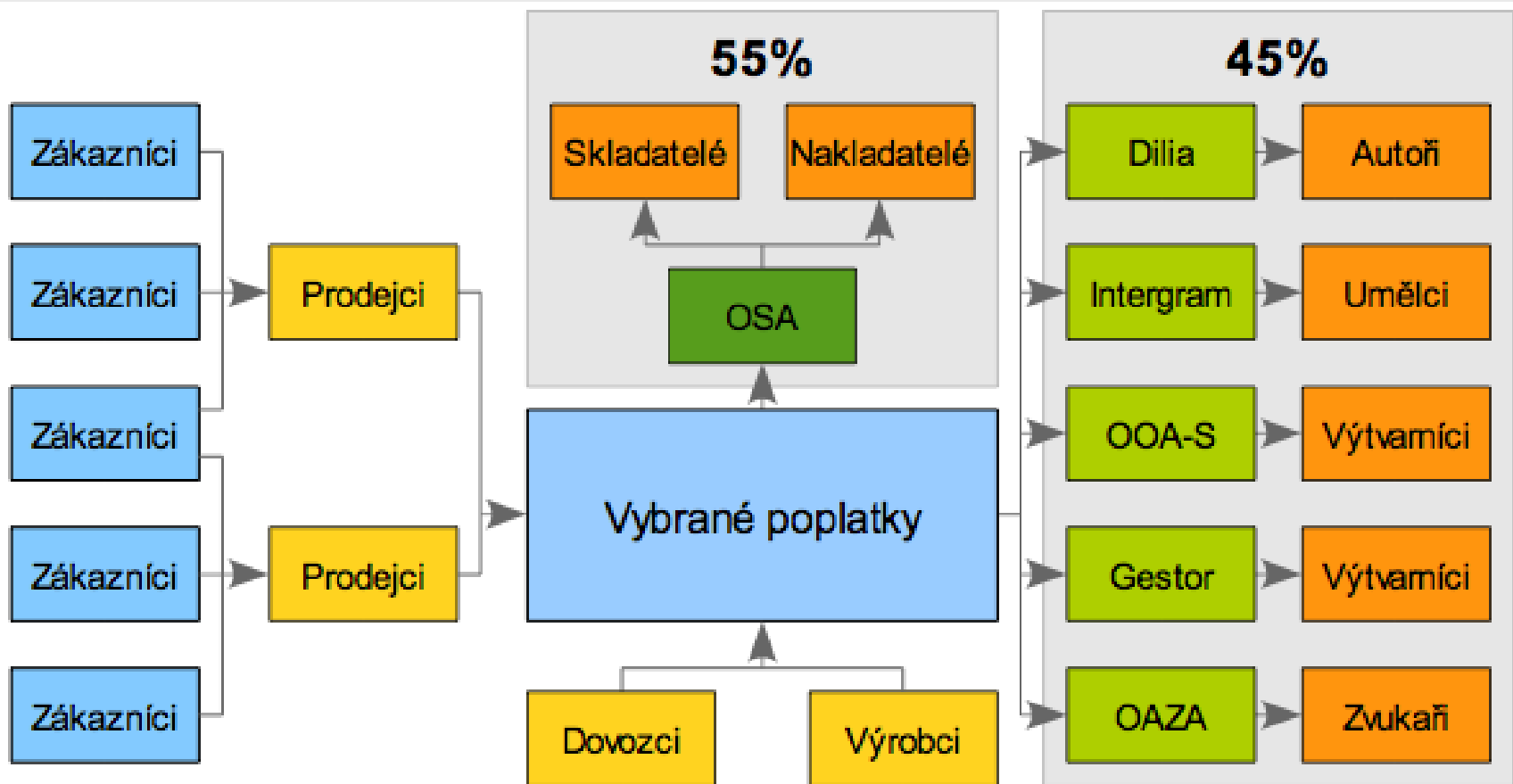

Diagram 1: Zobrazení toku autorských poplatků

Práva autora

- Osobnostní práva – trvají do smrti autora kdy zanikají, jsou nepřevoditelné = právo rozhodnout o zveřejnění díla, právo osobovat si autorství (do díla smí být zasahováno jen se souhlasem autora)
- Majetková práva – výlučné právo na rozhodování o užívání díla - jiná osoba než autor smí dílo užít pouze na základě autorova oprávnění

Práva na užití díla

- právo na rozmnožování díla,
- právo na rozšiřování díla či jeho rozmnoženiny,
- právo na pronájem díla či jeho rozmnoženiny,
- právo na půjčování díla či jeho rozmnoženiny,
- právo na vystavování díla či jeho rozmnoženiny,
- právo na sdělování díla veřejnosti
- právo na odměnu při opětném prodeji originálu díla uměleckého,
- právo na odměnu v souvislosti s rozmnožováním díla pro osobní potřebu

Zaměstnanecká díla

- díla, která autor vytvořil v rámci plnění svých povinností k zaměstnavateli
- U takových děl (není-li dohodnuto jinak) majetková práva vykonává svým jménem a na svůj účet zaměstnavatel.

Bezúplatné zákonné licence

- Citace – každý může ve svém díle v odůvodněné míře citovat výňatky z cizích zveřejněných děl, pokud uvede zdroj (jméno, název díla a pramen).
- Užití díla trvale umístěného na veřejném prostranství – je např. dovoleno fotografovat veřejně umístěnou sochu či stavbu a tuto fotografii dále šířit.

- Úřední a zpravodajská licence – dílo je možné využít při zpravodajství o aktuální události apod
- Užití při občanském a náboženském obřadu či školním představení – dílo je v těchto případech dovoleno využívat pro nevýdělečné účely
- Knihovny, archívy apod. – mohou vyrábět pro svoje účely rozmnoženiny a díla půjčovat a pronajímat, jsou však povinny platit stanovené poplatky.

Užití pro osobní potřebu

- Jakékoliv dílo mimo PC programu a databáze lze pro osobní potřebu konzumovat, zhotovit záznam, rozmnoženinu či napodobeninu – napodobeniny nesmí být využity k jiným účelům
- Náhradou jsou autorům paušální platby – součástí platby př. prázdné CD, kopírka, ... procenta z prodejní ceny

Výjimky z ochrany

- Úřední díla – právní předpisy, rozhodnutí, listiny, obecní kroniky, státní symboly, ...
- Výtvary tradiční lidové kultury
- V této souvislosti je vhodné podotknout, že např. **myšlenka, postup, princip, matematický vzorec** apod. se samy o sobě vůbec nepovažují za autorské dílo, tudíž žádné autorskoprávní ochraně nepodléhají.